

Osallistuja	Pirjo Rajakiili
Matkan aihe	1) EAHILin (European Association for Health Information and Libraries) järjestämä 8 th European Conference of Medical and Health Libraries, Cologne, September 16-21, 2002 "Thinking Globally – Acting Locally" 2) 18 th September NAMHIn (Nordic Association for Medical and Health Information) hallituksen kokous 3) 19th September EAHILin Councilin kokous
Rahoitus	Opetusministeriö 18.4.2002, DNRO 91/360/2002 (Bibliothecarii Medicinae Fennia ry:lle)

NAMHIn hallituksen kokous

NAMHIn hallituksen kokous pidettiin ennen EAHILin konferenssin alkua Kölnin yliopiston luentosalirakennuksessa (Hörsaalgebäude), jossa myös itse konferenssi pidettiin. Olemme NAMHIssa päättäneet kokoontua EAHILin kokousten yhteydessä matkakustannusten säästämiseksi ja niinpä nytkin kokouksemme oli Kölnissä.

Tanskalaiset olivat kokouksen järjestelyvuorossa eli käytännössä Hanne Christensen ja Conni Skrubbeltrang. Sovimme kokouksen aluksi, että Conni toimii puheenjohtajana ja Hanne sihteerinä. Suomen edustajina olivat Liisa Salmi ja Pirjo Rajakiili. Paikalla olivat kaikkien pohjoismaiden edustajat, joista Ruotsin Marie Källberg ensi kertaa, samoin Islannin Anna Sigridur Gudnadottir. Baltian maiden edustajista pääsi kokoukseen vain Keiu Saarniit, sillä Liettuan Meile Kretaviciene oli samaan aikaan EAHIL Boardin kokouksessa ja Latvian Velta Poznaka ei ollut lainkaan Kölnissä.

Kokous aloitettiin jäsenten esittelyllä ja kunkin maan kuulumisilla. Kaikilla tuntui olevan **ajankohtaista konsortioasiat** ja kaikilla näytti olevan myös erilaiset periaatteet siitä, ketkä aineistoja saavat ja kuka maksaa. Olimme kaikki kateellisia Islannille, jossa lääketieteen elektroniset lehdet on neuvoteltu koko kansan käyttöön, siis todellinen kansallinen konsortio.

Baltian maat ovat perustamassa lokakuussa oman lääketieteellisten kirjastojen yhdistyksen, **Baltic Association for Medical Libraries**. Keiu Saarniit esitteli yhdistyksen säännöt. Yhdistyksen kotipaikaksi on sovittu Riika Latviassa ja tarkoitus on hyväksyä vain "Institutional members". Onnittelimme Baltian maita yhdistyksen aikaansaamisesta, sillä NAMHI on edellyttänyt Baltian mailta yhdistyksen muodostamista ennen kuin ne voidaan hyväksyä jäseniksi NAMHIin.

Keiu Saarniit on ottanut vastuun **NAMHIin kotisivujen** (<http://www.namhi.org/>) päivityksestä ja kertoi ideoistaan. Hän ehdotti mm. News-osan lisäämistä kotisivuille sekä ajankohtaista-palstaa tapahtumista, kursseista jne. Näitä kannatettiin. Eva Alopaeus kertoi **Nordic Portal to Consumer Health Information-** hankkeen tilanteesta. Portaalihanketta esittelevä posterit oli esillä konferenssin posteriosastolla. Norjan

ja Ruotsin lisäksi Suomi on tullut mukaan ja kaksi henkilöä Terkosta osallistuu lokakuussa järjestettävään portaalityöryhmän kokoukseen Göteborgissa. Tanskalaiset lupasivat selvittää löytyisikö myös Tanskasta yhteistyötaho potilastiedon levittämiseen pohjoismaisella tasolla.

Lopuksi kuulimme järjestelytoimikuntien (paikallisen ja kansainvälisen) puheenjohtajien, Elisabeth Husemin ja Eva Alopaeuksen katsauksen ensi vuonna järjestettävän konferenssin ”**Nordic-Baltic EAHIL Workshopin**” tilanteesta. Järjestäjinä ovat NAMHI yhdessä balttilaisten kollegojen ja EAHILin kanssa. Workshopin nimi kuuluu Cross Boundaries – Join Forces ja se pidetään internaattiperiaatteella Osllossa 25.-28.6.2003.

EAHIL Councilin kokous

Samana päivänä (18.9.) NAMHIin kokouksen kanssa pidettiin iltapäivällä EAHILin Councilin kokous. Kokouksessa käsitellään runsaasti erilaisia raportteja, kuten puheenjohtajan ja rahastonhoitajan raportit ja budjettiesitys, EAHILin sihteeristön raportti, Newsletterin ja alaryhmien (sub-groups) raportit.

Kerrottiin myös **vaalien tulokset** eli uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Arne Jakobsson Norjasta ja Boardin jäseniksi Suzanne Bakker Hollannista sekä Meile Kretaviciene Liettuasta. Myös erovuoroisten Council-jäsenten tilalle kansalliset jäsenet valitsivat edustajat vuosille 2003-2006 ja todettiin esim. että Suomen Council-edustajana jatkaa Pirjo Rajakiili.

Käsiteltiin myös puheenjohtaja Tony McSeanan laatima ehdotus ”EAHIL & Professional Certification: A Proposal for Action”, EAHIL Rules of Procedures sekä EAHIL Code of Ethics. Esittelin **EAHIL Code of Ethics** -ehdotusta, jota ruotsalaisen Eva Alopaeuksen kanssa olemme valmistelleet 2,5 vuotta. Aluksi mukana oli myös Turid Tharaldsen Norjasta, mutta hän sairastui ja reilu vuosi sitten saimme surullisen viestin hänen kuolemastaan. Tehtävän olimme saaneet EAHILin Boardin ja Councilin kokouksessa Amsterdamissa ja nyt lausuntokierrosten jälkeen oli tarkoitus esittää EAHIL Code of Ethics hyväksyttäväksi General Assemblyssä seuraavana päivänä.

Councilin kokouksen päätteeksi kuulimme suunnitelmat seuraavista konferensseista : Oslo 2003, Santander Espanjassa 2004, kansainvälinen lääketieteellinen konferenssi 9ICML Brasilian Salvadorissa 2005 ja vuoden 2006 konfrensssi mahdollisesti Romaniassa.

EAHILin General Assembly

19.8. oli virallisista kokouksista vuorossa EAHILin General Assembly, jossa asialistalla olivat samat asiat kuin Councilissa oli edellisenä päivänä käyty läpi, nyt vain jäsenten hyväksymistä varten. Esittelimme Eva Alopauksen kanssa yhdessä EAHIL Code of Ethics -ehdotuksen kertoen ensin työn vaiheet ja lopputuloksen ja niinpä General Assembly hyväksyi kiittäen tekemämme työn ja ehdotuksemme järjestön eettisiksi säännöiksi. Säännöt julkaistaan EAHILin kotisivuilla ja seuraavassa Newsletterissä.

EAHIL - 8th European Conference of Medical and Health Libraries

Virallisten kokousedustusten lisäksi osallistuin myös varsinaiseen konferenssiin. Avajaiset pidettiin Councilin kokouksen jälkeen keskiviikkona. Avajaispuheen piti prof. Hans Reindauer German Diabetes Research Institutesta ja otsikko kuului: **Libraries, Scientific Journals and Scientists: a Critical Independence.**

Aihe oli erittäin ajankohtainen ja toi esiin julkaisuproblematiikkaa, lehtihintojen jatkuvan nousun ja kustantajien keskittymisen aiheuttamia ongelmia, puutteita impact factoreihin perustuvassa arvioinnissa, jne. Hän puolusti vaihtoehtoisten julkaisukanavien käyttöä (vrt. BioMed Central) sen sijaan että julkaistaisiin kaupallisissa, kalliissa lehdissä. Kiinnostavan esitelmän jälkeen seurasi vastaanottotilaisuus ja näyttelyn avajaiset. Näytteilleasettajia oli varsin kunnioitettava joukko, 40.

Julkaisemiseen liittyvät kysymykset olivat muutoinkin päivien aikana esillä ja seurasin useampaakin kyseiseen kategoriaan kuuluvaa esitelmää. Englantilainen Charles Oppenheim luennoi aiheesta ”**Information Ownership, Copyright and Licences**”. Esityksessä pohdittiin viimeaikaista jännitystä artikkelien kirjoittajien, heidän työnantajien ja kustantajien välillä. Julkaisijat haluavat tietysti katetta sijoituksilleen, käyttäjät mahdollisimman laajan pääsyn aineistoihin. Kirjastot ovat ristiriitojen välimaastossa. Tekijänoikeuslakeja on vahvistettu viime aikoina ja käyttäjät halutaan sitoa lisenssiehdoin niin että väärinkäytöltä vältyttäisiin. Oppenheim oli sitä mieltä, että tekijänoikeudella on paljon vähemmän tekemisistä lain kanssa kuin riskien hallinnan kanssa.

Läheisesti teemaan liittyivät Questioning Scholarly Communications -sessioon kuuluneet luennot ”**Peer Review – a Proposal for Change**” / Stephen Pritchard Englannista sekä ”**Protecting Human Research Subjects – What is an Acceptable Literature Search for a Medical Research Proposal?**” / Peter Morgan niinkään Englannista.

Peer review -systeemi on tarkoitettu edistämään julkaistavan artikkelin tärkeyttä, alkuperäisyyttä ja ajankohtaisuutta sekä varmistamaan, että artikkeli sopii tiettyyn lehteen ja on teknisesti kelvollinen. Usein heikkoutena on kuitenkin se, että peer review karsastaa uutuuksia ja innovatiivisia ajatuksia, riskeeraa luottamuksellisuuden ja saattaa houkuttaa plagiointiin ja voi johtaa aivan tahattomaan virhearvointiin. Kehitettäessä käsikirjoitusten laadunarviointia pitäisi pystyä laatimaan mittarit, jotka olisivat systemaattisia, objektiivisia ja perustuisivat sovittuihin standardeihin ja menttelytapaohjeisiin.

Melkein jokaisessa EAHILin konferenssissa englantilainen Bob Gann on pitänyt esityksen liittyen NHS:n ajankohtaisiin projekteihin. Tällä kertaa ”**Enabling the Expert Era**”-esitys painotti pyrkimystä saada ihmiset ottamaan enemmän vastuuta omasta terveydestään ja kuinka kirjasto- ja tietopalveluihmiset voivat edistää kansalaisen pääsyä tärkeimpien tietolähteiden pariin. Selvitys on osoittanut, että 75% Internetin käyttäjistä hakee terveystietoa. Englannissa hallitus on sitoutunut pystyttämään huhtikuuhun 2003 mennessä **integroidun tietopalvelun = National Knowledge Service**, joka tarjoaisi sekä kansalaisille/potilaille että terveydenhuollon ammattilaisille yhtäläiset, korkeatasoiset tietolähteet tukemaan terveydenhoitoa.

Managing the Virtual Library -session esitykset kuuntelin kaikki ja sain katsauksen saksalaiseen, italialaiseen, tsekkiläiseen ja norjalaiseen virtuaalikirjastomaailmaan.

Exploring the Clinical Librarian Model -session luennot olivat myös kiinnostavia valottaen uudentyyppistä kirjastonhoitajan roolia sairaalaympäristössä, missä kirjastonhoitaja tuo terveydenhuollon ammattilaisille laadukkaat tiedonlähteet päätöksenteon tueksi aivan potilaan sängyn viereen ja tukee näin näyttöön perustuvaa (evidence-based) hoitokäytäntöä. Kun kirjastonhoitaja osallistuu kliinisen tiimin työhön, edellytetään häneltä kliinistä osaamista (clinical knowledge), tietopalveluosaamista sekä tutkimusmenetelmien hallintaa.

Perspectives on New Skills and Roles -sessiossa oli kauttaaltaan hyviä esityksiä, mutta ruotsalaisen Lotta Haglundin ”**Mentoring as a Tool for Staff Development**” tuntui jopa niin

kiinnostavalta, että Karolinska Institutin kirjastossa käytettyä työtaitojen siirtometodia voisi ajatella sovellettavaksi omassakin organisaatiossamme. Siinä erilaisen työhistorian ja taitojen omaavat työparit opettivat toisilleen taitoja, joita toinen oli ilmoittanut haluavansa oppia.

Viimeisen päivän huipentuma oli EMBOssa työskentelevän Lesley Grivellin esitelmä ”**Wisdom World-Wide? Portals to Bio-Medical Information Viewd from a Users Perspective**”, jossa hän selosti E-BioSci-projetia, jonka tavoitteena on saada aikaan “platform that will provide services relating to access and retrieval of digital information in the life sciences, ranging from bibliographic or factual data to published full text”.

Postereita oli hyväksytty kaikkiaan 50 ja osallistuin pyynnöstä kahden paikallisen järjestelytoimikunnan jäsenen kanssa parhaan posterin valintaan. Päätäjaisseremonian aikana palkinnon parhaasta posterista sai belgialainen Patrice Chalon.

Runsaasti oheisohjelmaa

Virallisen ohjelman lisäksi oli runsaasti epävirallisia tapaamisia ja perjantai-iltana osallistuimme Conference Partyyn Flora-nimisessä paikassa herkullisine ruokineen, ohjelmineen ja tanssiaisineen. Suomalaisten kollegojen yhteiset illanistujaiset ovat jo perinne ja tällä kertaa esim. Suomen kaikkien lääketieteellisten tiedekuntien edustajat olivat paikalla ja saattoivat vaihtaa mielipiteitä kotimaankin asioista.

Tutustumiskäyntejä paikallisiin kirjastoihin oli runsaasti valittavana ja itse tutustuin Deutsche Zentralbibliothek fur Medizin'iin. Kirjasto on maailman toiseksi suurin lääketieteellinen kirjasto ja se näkyi resurssoinnissa.

Kaikkiaan konferenssiin osallistui n. 520 henkilöä 34:stä maasta, Hong Kongia, Brasiliaa ja Australiaa myöten. Suomesta oli ennätysuuri osallistujajoukko eli 25 henkilöä 14:sta organisaatiosta. Joukkoa kasvatti Terkko, joka saamallaan laatupalkintorahalla oli lähettänyt konferenssiin 7 henkilöä + Council-edustajan, joka on myös Terkossa töissä.

Pirjo Rajakiili

Kirjastonjohtaja/ Council Member of EAHIL, NAMHIn Boardin jäsen

Terveystieteiden keskuskirjasto, puh. 09-191 26646, pirjo.rajakiili@helsinki.fi